

ДОКЛАД

Относно: жалби до СЕМ за репортаж в програмата bTV

На 21 и 22 юни т.г. в електронната поща на Съвета за електронни медии са постъпили отново рекорден брой сигнали-жалби от граждани по повод излъчен на 20 юни т.г. репортаж в обедната емисия „Новини“ на програмата bTV.

Броят на жалбите е общо 46, като в една от тях са изредени 111 имена на податели.

Фокусът им е един и същ: в излъчения като първи материал в обедната емисия репортаж директно от площад „Народно събрание“ за протест на защитниците на поправките в Закона за горите под надслов „Не“ на екологичния рекет“ с репортер Константин Караджов са използвани кадри от другия протест (на противниците на новия Закон – т.н. „еколози“).

Общото във всички жалби е обвинението към медиата в манипулативност и подвеждане на общественото мнение, както и искането да бъдат предприети санкционни действия спрямо доставчика на медийни услуги.

Извършената проверка-преглед на въпросния репортаж- показва следното:

На 20 юни 2012 г. от 12:01 до 12:20 по програмата bTV на доставчика на линейни медийни услуги „БТВ Медиа Груп ЕАД“ е излъчена информационна емисия „Новини“. От 12:01:08 като първа новина е включен репортаж, анонсиран от водещите в студиото:

„Протести и антипротести в София“

„В момента пред парламента започва протестът на националната гражданска коалиция „Природата за хората и регионите“, а довечера еколози ще проведат шествие. От площад „Народно събрание“ сега включваме Константин Караджов...Да ни кажеш за какво се борят хората, които се събират около теб в момента и каква е целта на шествието довечера?“

(Включването започва на сплит екран – вляво водещата от студиото, вдясно-репортерът от площада).

К.К. в кадър: „Днешният ден на протести в София започва с както свикнахме да ги наричаме контрапротести. Това е шествие на хората от регионите, засегнати от законодателството в ски туризма.....“

В този момент на екрана присъстват следните идентификационни надписи- името на репортера, вляво логото на bTV и надпис „на живо“, името се сменя веднага с надпис **„не“ на екологичния рекет**“ и под него **„протест в подкрепа на закона“**.

В репортажа е включен с изказване Филип Цанов, представител на актуално протестиращите, който спокойно разяснява позицията им, вкл. прави уточнение „ние не сме против еколозите, а против дискриминацията за ски-спортите“.

В 12:02:45 е използвана отново реализационната опция т.н **сплит екран**, като вляво продължава изказването на Филип Цанов, вдясно е подборка от кадри от протестите на противниците на новите поправки, т.н „еколози“, за които в момента говори Цанов.

В кадър са и плакатите на протестиращите еколози: „Да на ски туризма, не на олигарсите“. По този начин с използването на т.н нови екранни техники, вероятно се цели

- Разнообразие на изображението (на тв жаргон известна като „покрытие“, или „вставка“);
- Илюстрация на различни позиции, които не си противостоят директно;
- Препратка към предстоящи събития в същия ден, като даже е анонсирано следващо шествие на „скиори, сноубордисти и туристи“.

-
Естествено, че по-професионалният подход към екранната реализация изисква прецизиране на картината и надписите към нея, пък било то и при използването на специфекти, както в случая (например датиране на архивните кадри или идентифицирането им с подходящ надпис – „протест на...от дата... и т.н.)

ПРОБЛЕМЪТ, предизвикал най-вече гнева на жалбоподателите възниква от следния екранен факт:

Над сплит екрана остава надписът „на живо“ вляво, **а влясно над кадрите от екопротестите остава надписът „В подкрепа на закона за горите“.**

Това е основният въпрос, поставен във всички писма, като оценките за тази визия са много остри: нарушение на журналистическата етика, намерение за подвеждане на зрителя, необективност на информацията, манипулация.

Доколкото става въпрос за противостоене на две коренно различни позиции на отделни групи граждани е напълно обяснима и основателна реакцията към така поднесения на екрана репортаж. Друг е въпросът дали са толкова драматични и целенасочени внушенията, които той поражда в този си вид за зрителите. Вероятно при липсата на надписа (общо до момента за целия екран „В подкрепа на закона за горите“), тази реализационна небрежност и професионално невнимание едва ли щеше да рикошира така силно в представите на наблюдаващите го. Освен това, става ясно от прегледа на писмата, че жалбоподателите са изцяло участници или съмишленици на протестиращите изначално еколози и са силно чувствителни (засегнати) от екранното им изравняване (макар и в желание за контрапункт) с другата група протестиращи граждани.

За съжаление тази реакция е генерирана в изключително невралгичен момент от актуалните събития: оформяне на позиция и контрапозиция в цялото общество (вкл. граждани и политически представителства) по един спорен законопроект. За съжаление отново, генезисът на този конфликт се крие и в предходните факти на медийното отразяване на гражданското недоволство: известна мудност на националния обществен тв доставчик, а най-вече в непрофесионалната нетолерантност, допусната от водеща в bTV.

В интерес на истината следва да се каже, че визираните жалби са **силно еднотипни**, като са създадени по системата copy-paste, както следва:

С абсолютно еднакъв текст са 3 бр. от 21 юни;

С друг, но копиран текст са други 2 от същата дата;

С трети, но аналогичен смислов текст (абсолютно идентични помежду си) са 10 жалби от 22 юни;

Копиран е дословно и текстът на 17 жалби от 22 юни, като в едната има 111 имена на жалбоподатели;

Индивидуализирани са 14 писма от различни дати.

Независимо от всички гореизложени факти, оценката им би могла да бъде следната:

- Налице са данни за **оформено негативно обществено мнение към медийно поведение;**
- Противопоставянето на позиции е заменено с противопоставяне срещу журналистическия подход и поведение;
- Допуснатите пропуски в професионалните стандарти (не само в този репортаж) създават възможност и условия за **допълнителна обществена конфронтация.**

В конкретния случай обаче е налице силно противопоставяне не на граждани срещу граждани (каквото и реално няма), не на медия срещу медия (както в предишни периоди), **А СИЛНО ОПОНИРАНЕ НА ГРАЖДАНИ СРЕЩУ МЕДИА.**

Не за пръв път този доставчик и неговата програма се оказват в епицентъра на обществени трусове, но не в позитивен план. Недостатъчното придържане към професионалните стандарти и negliжиране на основни принципи на журналистическата етика създават проблемни ситуации, като тази с финала на „България търси талант“ (случаят бе разгледан на предишното заседание на Съвета), а сега и с поредицата от не особено сполучливи прояви – преекспонирането на инцидента с оператора, неетичното поведение на водещата спрямо поканения събеседник и „дребният“ наглед въпрос за надпис върху информационен материал.

Разбира се, свободата на мненията и на изразяването им, е иманентна за демократичните общества, но в случая, самото общество оценява медийното поведение като недостойно и недемократично.

Съветът за електронни медии не би могъл да осъществи намеса в програмното съдържание или да повлияе върху редакционната отговорност на доставчика (противното би било проява на цензуриране). Остава това да направи самият доставчик, често ангажиращ се с изявления за саморегулационни перспективи.